

Wettelijke bescherming voor auteurs en artiesten bijna een feit

‘Een belangrijke mijlpaal’

tekst: Erik Thijssen

Dinsdag 10 februari werd in de Tweede Kamer het wetsvoorstel Auteurscontractenrecht behandeld. Het bevat een groot aantal maatregelen die auteurs en artiesten beter moeten beschermen tegen wurgcontracten als gevolg van de marktmacht van (grote) exploitanten.

Het wetsvoorstel introduceert onder meer een bestsellersbepaling (die makers het recht geeft op een aanvullende vergoeding bij onverwacht succes), een non-ususregeling (die in geval van geen of onvoldoende exploitatie het recht geeft rechten terug te vorderen), onverbindendverklaring van onredelijke bepalingen (zoals kickbackcontracten gehanteerd door de publieke omroep en opstapelingen van eenzijdige opties in onder meer platencontracten). Daarnaast creëert het wetsvoorstel een collectieve aanspraak voor scenaristen, regisseurs en hoofdrolacteurs op een proportionele vergoeding voor diverse vormen van exploitatie, waarover afgelopen week tussen Lira, VEVAM en NORMA (verenigd in PAM) en exploitanten (verenigd in RoDAP) een convenant werd gesloten.

Tot slot introduceert de komende nieuwe wet de mogelijkheid van een laagdrempelige geschillencommissie, waar makers (indien gewenst anoniem) hun geschillen op basis van deze nieuwe beschermingsmaatregelen kunnen voorleggen.

Platform Makers, het samenwerkingsverband van beroepsorganisaties en vakbonden voor auteurs en artiesten, heeft namens zijn leden aangedrongen op een korte evaluatieperiode van de nieuwe wet, zodat op korte termijn bezien kan worden of verderstreckende wettelijke maatregelen noodzakelijk zijn. Makers vinden dat op diverse punten het wetsvoorstel aan kracht zou kunnen winnen. Onder meer door de werkingssfeer uit te breiden naar kleine bedrijven.

Tijdens de Kamerbehandeling heeft een Kamermeerderheid van VVD, PvdA, SP, D66 en PVV (met twee moties) de regering opgeroepen erop toe te zien dat de nieuwe geschillencommissie op korte termijn daadwerkelijk tot stand zal komen (en indien noodzakelijk een geschillencommissie aan te wijzen). Tevens vroegen deze partijen de staatssecretaris om een korte evaluatieperiode van de nieuwe wet.

De staatssecretaris heeft de Kamer toegezegd dat de wet over vijf jaar grondig zal worden geëvalueerd en dat tussentijds, na twee en een half jaar, een eerste balans zal worden opgemaakt. Onder deze toezegging hebben de oppositiepartijen voorstellen voor verdere aanpassingen aangehouden tot de komende evaluatie.

Naar verwachting zal het wetsvoorstel nog voor de zomer ook door de Eerste Kamer worden besproken, zodat de nieuwe regelgeving mogelijk al halverwege dit jaar zal kunnen ingaan.

Erwin Angad-Gaur (voorzitter van Platform Makers en secretaris Ntb): ‘We zijn vooral erg blij dat deze wet er nu op korte termijn daadwerkelijk komt. Het was goed om te zien dat alle bij het debat aanwezige partijen overtuigd waren van de noodzaak van een betere bescherming van auteurs en artiesten. Uiteraard hebben wij niet alles in de wet gekregen wat wij zouden willen en helaas blijven enkele kwetsbare groepen daardoor voorlopig verstoken van de bescherming die de meeste makers wel zullen krijgen. Evengoed kunnen ook kleine bedrijven, middels reflexwerking, via de rechter van de nieuwe bescherming gebruikmaken, maar toegang tot de nieuwe geschillencommissie is voor hen voorlopig niet mogelijk. Vooral de kamerbrede steun voor een geschillencommissie in alle sectoren die ook daadwerkelijk laagdrempelig zal zijn is daarom van groot belang, want zonder een laagdrempelig handhavingsinstrument kunnen alle nieuwe wettelijke maatregelen heel goed louter theoretisch blijken te zijn. Met producenten en uitgevers zijn wij momenteel in overleg over een reglement voor de nieuwe geschillencommissie. We hopen daar, met deze steun in de rug, snel uit te komen. Daarnaast geeft de evaluatieperiode ons de mogelijkheid over een paar jaar verdere verbetering te bepleiten. Er blijft genoeg te doen, maar er is alle reden positief te zijn: dit wetsvoorstel is een belangrijke mijlpaal.’